Ч. 265 Пятниця 27 падолиста (9 грудня) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Ситуация на Угорщині. — Чутка о димісиї кабінету Банфі'го і роздор в ліберальній партиї. — Ще про димісию міністра війни. — Справа Драйфуса і Пікарта. — Франция і Анґлия).

Як би для відміни: коли в австрийскім парляменті настав який-такий спокій і робота парляментарна яко тако латає ся, настав знов на Угорщині, в угорскім парляменті, такий заколот, що грозить вже дуже поважними наслідками. N. fr. Presse так характеризує ситуацию на Угорщині: „Точка ваготи монархії спочиває тепер більше як коли небудь на Угорщині а події на Угорщині укладають ся тепер критичнійше як коли небудь. Оногди подав ся до димісиї член кабінету Банфі'го, хорватский міністер Йосипович, вчера подав ся до димісиї президент палати Сілядій, однієсенький чоловік в парляменті, перед котрого повагою клонить ся навіть опозиция. Уступлене же Сілядії'го значить то само, що димісия кабінету Банфі'го“. — І дійстно, в Будапешті розійшла ся чутка, хоч доси ще нізвідки не потверджена, що кабінет Банфі'го подав ся до димісиї. Кажуть, що в димісиї тих обох мужів єсть якась інтриґа, якась демонстрация против кабінету Банфі'го і для того то ліберальна більшість відповіла зараз контрдемонстрациєю ухвалюючи звістні вже внесеня пос. Кольомана Тіши. На то відповіла партия независимости реплікою ухваливши вчера вечером поборювати всіма силами внесеня Тіши наколи би они були поставлені на порядку дневнім палати. Але ще один обяв великого заколоту: з ліберальної партиї виступило доси 15 членів.

N. fr. Presse доносить, що міністер війни ґр. Кріґгаммер, чув ся змушеним підчас подій з причини справи памятника ґен. Генці, подати ся до димісиї в цїли вияснення свого становища. Справу однак залагоджено в той спосіб, що міністер Кріґгамер позістане на своїм становищи.

Ґазета „Radical“ доносить, що із справи Драйфуса готова вийти нова „справа Ганрі'го“. Слідство трибуналу касацийного мало доставити доказу, що то Ганрі був тим зрадником, котрий викрадав документи з міністерства війни. Він звернув на себе увагу способом житя, який перевисшав єго средства. Коли почали слїдити звідки він має гроші, викрили часть правди, котру потвердили відносини межи Ганрім а Естергазим. Пішов отже здогад, що Ганрі, котрий річно видавав 30.000 франків а мав всего лиш 8000 франків доходу, діставав гроші з заграниці за посередництвом Естергазого. Коли-ж спостережено, що бракують документи, Ганрі зложив з ріжних документів акти до процесу Драйфуса а звістне бордеро написав Естергази, підчас коли Ганрі єму диктував.

Liberte доносить, що відрочене процесу Пікарта перед судом воєнним стає ся щораз імовірнійшим; рішенє однакож під тим взглядом не буде скорше оголошене аж в день перед розправою.

Межи Францією а Анґлією пішла знов маленька зачіпка, але така, з котрої може вийти і більша а навіть і дуже велика. З нагоди 25-лїтних роковин основання анґлійскої палати торговельної в Парижи виголосив англійский посол Монзон бесїду, в котрій сказав між иншим: Бажаємо щиро, щоби Французи порозуміли ся з нами що-до спорних точок, але без укритої гадки віднесення дипльоматичної побіди. Гадаю, що наше правительство годить ся з тим поглядом. Дальше сказав Монзон, що бажає, щоби політиці коленя іглою зроблено раз конець. Виджу обяви того рода в порішеному наміру, щоби в Судані фондувати францускe заведенє наукове. Того рода провокациї можуть нас спонукати взяти ся до средств, котрі, річ очевидна, не будуть Франциї до смаку. — Бесїда ся зробила в політичних і фінансових кругах політичних немиле враженє а Монзон мав вже вчера з тої причини конференцию з міністром Делькасом.

Відзнаки ювілейні.

(Дальше).

Золотий хрест заслуги з короною дістали: рахунковий радник в краєв. дирекциї скарбу Сев. Абт у Львові, о. Волод. Балицкий в Іспасі, ігумен Братів милосердия Льок. Бернатек в Кракові, директор дібр Фр. Біхтерле в Бульовицях, проф. учит. семин. Йосиф Белєнїн в Кракові, кс. Людв. Біковский в Ляшках, бурмістр др. Людв. Брудзиньский в Микулинцях, старший управ. цловий Юл. Бутковский у Львові, бурмістр Кв. Цетнарский в Ланцуті, рах. рад. в дир. скарб. Едм. Цейпек у Львові, канц. офіц. Берн. Цечкевич в Кракові, кс. Алекс. Цїсло в Торках, лїкар др. Людв. Цвікліцер в Добромили, канц. офіц. Авг. де Льож у Львові, повіт. коміс. Ферд. Винк. Добровольский в Кракові, канц. директ. Кар. Духевич в Сяноцї, кс. Ів. Душиньский в Райбродї, канц. офіц. Кароль Еберль в Перемишли, проф. учит. семінар. Адольф Енґель в Ряшеві, о. Мих. Фацевич в Ліщині, кс. Ів. Фідор в

8)

Дещо з техніки.

IV.

Підводні судна і їх история. — „Арґонаут“. — Підморский телеґраф. — Марконі'го телеґраф без дрота.

(Дальше).

Від коли електрику стали уживати яко порушаючу силу, то й будова підводних суден вступила на нову дорогу. Так збудував був іспаньский офіцир Ізаак Пераль електричну підводну лодку торпедову і дня 8-ого вересня 1887 пустив єї на воду в іспаньскім арсеналі в Карракa. Лодка виглядала як циґаро і важила 87 тон; она могла помістити сім людий залоги та держати ся 48 годин під водою. Докладнійших вістий про сю лодку не було і здаєсь, що она показала ся непрактичною. — Більше звістною стала підводна лодка „Porpoise“ винаходу Анґлійця Ваддінґтона. Було то судно збудоване також в виді циґара, довге на 13 метрів, котре могло помістити в собі двох людий залоги. Дня 31-ого марта 1886 відбула ся проба і судно було через шість годин під водою. До порушуваня сего судна ужито 45 акумуляторів (збирачів електрики), котрих сила порушаюча була обчислена на 10 годин. При помочи сего електричного приладу могла лодка зробити на годину 8 морских миль (2 милї наші). — В 1887 р. зладив був подібне судно проф. Тук і в порті в Ню-Йорку пішов з ним аж на 12 метрів глубоко під воду. Судно се було на 9 метрів довге, а єго порушала парова машина о силї 14 коний; судно було осьвітлене жаровими лямпами і мало в собі посудину зі стисненим воздухом. З подібним електричним судном підводним робив проби Камибель на Тамізї і проба удала ся знаменито. На суднї було девять людий, оно ішло зовсїм спокійно а воздух в суднї удержав ся через довший час зовсїм здоровий і чистий. Менше удачними були проби з кількома иншими суднами францускoго винаходу.

В 1893 р. роблено знову в Італії проби з підводними суднами. Там зладив був італїяньский інжинїр Делї Аббаті таке судно, котре, як він то казав, могло і на сто метрів піти глубоко під воду. Аббаті надав був тому судну вид риби і назвав „Aydare“; підчас проби в Чівіта Веккія пущено судно лиш на 16 метрів глубоко під воду. До конкуренциї з судном „Aydare“ стануло зараз друге „Белля наутіка“ і оба знайшли підпору в італїяньскім правительстві; однакож і доси ще не знати, як стоїть справа з сими суднами.

Але всї підводні судна, які доси були, закасував, здає ся, „Арґонаут“ винаходу Американця Сімона Ляке. Єсть то судно, котре може плисти рівно легко і безпечно не лиш верх води і під водою, але навіть призначене до того, щоби ним їздити по днї моря. Оно єсть оріґінально збудоване. Подумайте собі велике подовгасте і кругле судно, замкнене так щільно зі всїх боків, що вода до него не може ніяк набічи. Передний конець єго виглядає нїби свиняча голова з рийком, а коли оно пливе верх води, то не видко з него більше нічого, лиш горішну часть скрині від парової машини, комин і будку лоцмана. На суднї нема анї маштів, анї вітрил, анї взагалї нічого, що буває звичайно на инших кораблях. Ціле судно спочиває на трох масивних, з зеліза зроблених зубчастих колесах, з котрих два передні суть великі а трете задне менше, котре заразом служить до кермованя, подібно, як трете колесо в ручних візках до вoженя недужих. До порушаня „Арґонаута“ служать парова і електрична машина, з котрих кожда після потреби може порушати шрубою, зроблено як при звичайних пароходах. На суднї, крім звичайних місць для залоги і для поміщення машини, єсть ще комора для стисненого воздуха, комора для нурків а на самім переді комірка, з котрої можна розглядати ся по днї моря. Крім того суть ще поодинокі комори на звичайний воздух, котрим ціле судно так наповнене, що можуть в нїм люди безпечно дихати через пять годин.

В жовтни сего року станув „Арґонавт“ під Ню-Йорком а спільник винахoдця Ґолт так розповідав про їзду сим судном гостям, що єго оглядали: „Подорож нашим судном не єсть

Драгині, інсп. под. Юл. Фішер в Золочеві, ревідент рах. дир. скарбу М. Флисовский у Львові, дир. дібр Ігн. Френкль в Бродах, інсп. держ. зелізниць Ал. Ґец у Львові, офіцияля держ. зелізниць Вол. Ґрамский в Підволочисках, о. Конст. Грушкевич в Куликові, дир. дібр. В. Гетнер в Тушові, гірн. управ. Ж. Гейда в Качиці, управит. дібр. Сильв. Голубовский в Перегиньску, проф. уч. сем. Ів. Яхно в Станіславові, інж. Стан. Ядловский в Камінці струм., побор. под. Юр. Юнґ в Коломиї, уряд. табулї ґрунт. К. Ющакевич в Яслї, управ. почти А. Каспшицкий в Ярославі, надком. скарб. сторожи Север. Кисїлевский в Бродах, управ. салїни Й. Клїба в Стебнику, повіт. ветер. К. Клїх в Кракові, др. В. Клюк Кульчицкий війт в Мендрехові, кс. М. Кольор в Ґдові, о. Ів. Кормош в Арламівскій Воли, контр. скарб. В. Котірс в Ряшеві, надком. скарб. сторожі Ів. Ковач в Кракові, почтмайст. Іс. Ковальский в Рогатинї, дир. помічн. уряду прок. скарбу Лев Ковальский у Львові, посол Фр. Крамарчик в Бялій, под. поборець Йос. Кравс в Бережанах, кс. Крулицкий в Кукизові, о. Зенон Крвавич в Негрибцї, б. управитель дібр Фр. Кшишковский в Кшешовицях, дир. педаґоґічн. завед. Йосиф Куржицкий в Кракові, о. Мих. Кульматицкий в Городку, дир. канц. Й. Купціґ в Н. Санчи, надінж. держ. зелїзн. Мар. Кучиньский у Львові, надком. скарб. сторожі К. Лянґевич в Сокали, кс. Йосиф Ленартович в Любчи, о. Сев. Левицкий в Городенцї, будівничий Ів. Левиньский у Львові, о. Йос. Лїсковацкий в Сосници, управ. дібр Кар. Мадейский в Ланцутї, Леоп. Масюк в Мостисках, управ. домен. Йос. Мавльц в Мізуни, под. поборець Йос. Медиьский в Золочеві, секретар суду пов. Г. Миончиньский в Скалатї, касиер маґістр. Войт. Микулевич в Бродах, ревідент держ. зелїзн. Ер. Милашевский в Кракові, управ. екон. директор скарбу Генр. Навратиль у Львові, дир. фабр. тютюну Корн. Оппенавер в Монастирисках, бурм. Ферд. Паар в Яворові, ад'юнкт ур. помічн. дир. скарбу Юр. Паляцка у Львові, віцебурм. Р. Пальх в Яслї, бурм. Петро Підставский в Соколові, проф. Корн. Поляньский в Коломиї, управ. домен Ф. Полюшиньский в Калуши, інсп. держ. зелїзн. В. Порадовский в Станиславові, пос. Ів. Поточек, інж. В. Позняк у Львові, надінсп. под. А. Прохаска у Львові, о. Ів. Проскурницкий в Коропци, віцебурм. Л. Вунчерт в Тернополи, інж. Л. Реґец в Тарнобжеґу, поб. под. В. Розенфельд у Львові, о. Ник. Рожаньский в Мостищи, проф. учит. сем. А. Руцїньский в Тарнові, надінсп. под. К. Сабуда в Новім Санчи, пов. ком. Ф. Шейбаль в Бялій, упр. карн. зав. Л. Шнайдер в Станиславові, нач. стациї зелїзн. Ф. Седлячек в Кракові, бурм. Йос. Сорочиньский в Кутах, ґеом. А. Шпандавер в Самборі, пов. інсп. шк. Йос. Спіс в Кракові, ад'юнкт пом. уряду дир. скарб. Андр. Стеткевич у Львові, о. Кон. Строцкий в Рудниках, проф. П. Свідерский в Станиславові, бурмістр М. Свіховский в Радимнї, секр. ради пов. Ип. Шанецкий в Мільци, інсп. держ. зелїзн. Ів. Шийковский в Перемишли, кс. М. Топольницкий в Тарновици пільній, кс. Ів. Тшопіньский в Кохавинї, управитель домен Л. Унґер в Добромили, о. Мих. Ваґилевич в Княжолуцї, дир. канц. Бр. Валїґурский в Перемишли, ґеом. Ів. Вцїсляк у Львові, коміс. поліциї В. Венц у Львові, член виділу товар. Чер. хреста Леонтина Вернерова у Львові, управ. уряду цлов. Володис. Влодковский в Бродах, кс. Кар. Вольвович в Риботичах, бурм. Євг. Височаньский в Сокали, надінж. держ. зелїзн. А. Зак в Тернополи, кс. М. Цавс в Радехові, інсп. півн. зеліз. Вол. Жебравский в Щаковій, управителька карн. зав. для женщин Розалія Зентак у Львові, проф. уч. сем. Ант. Жуковский в Кракові, о Кипр. Жуковский в Кошляках.

(Дальше буде).

Новинки.

Львів дня 8-го грудня 1898.

— **Вільні посади.** Маґістрат міста Львова оповіщує, що для вислужених підофіцирів суть опорожнені слїдуючі посади: 1) Пятьдесять девять посад податкових ад'юнктів при ц. к податкових урядах в Галичинї; 2) дві посади дозорців вязнів I-ої кляси при ц. к. карнім заведеню для мужчин у Львові; 3) дві або чотири посади дозорців вязнів II-ої кляси при ц. к. карнім заведеню для мужчин у Львові. Крім того опорожнені ще инші посади поза границями краю. Близших пояснень удїляе департ. IV. Б. в маґістратї або дотичне староство.

— **Нові почтові скринки.** Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів оповіщує: Листові скринки розміщені доси у Львові не відповідають подекуди теперішним вимогам, в наслїдок чого постарала ся ц. к. Дирекция почт і телеґрафів о скринки найновійшої системи (Париса) більші і догіднїйші від дотеперішних скринок. Розміщене наступить вскорі, а при тій нагоді буде також побільшене число скринок. відповідно до теперішних потреб.

— **З руского народного театру.** Дальший репертуар представлень в Бучачи: В четвер 8-го с. м. „Запорожець за Дунаєм“ опера в 3 актах Артемовского, а закінчить музичне дїло Ніщиньского „Вечерницї“; — в суботу 10-го „Честь“ комедия в 4 актах Судермана; — в недїлю 11-го „Подруже на пробу“ оперета в 3 актах Куна, музика Крена; — ві второк 13-го „Кандидат“ комедия з суспільного галицкого житя в 3 актах Невестюка; — в четвер 15-го на дохід „Шкільної помочи“ в Бучачи „Капраль Тимко“ народний образ зі співами в 5 актах Милловского, музика В. Матюка; — в суботу 17-го „Малка Шварценконф“ штука в 5 дїях Ґабриелї Снежко-Запольскої, грана з великим успіхом на сценах львівскій, краківскій і варшавскій; — в недїлю 18-го „Сватане на Гончарівцї“ народний образець в 3 актах Квітки Основяненка; — ві второк 20-го „Трійка гільтайска“ мельодрама в 5 актах Нестроя. — Кромі висше поданого репертуару дружина рускo-народного театру відограла з великим успіхом: в суботу 3-го с. м. в Чернівцях „Наталку Полтавку“, а в Бучачи в недїлю 4-го „Марусю“ з „Прольоґом“ о. В. Матюка, а ві второк 6-го „Зі ступня на ступінь“ оперетку в 5 актах.

— **Фонд на будову руского театру у Львові.** Комітет будови руского народного театру оповіщує, що по день 2-го грудня 1898 призбирав 10.300 зр. 25 кр. Крім того товариство „Просьвіта“ зібрало 18.117 зр. 35 кр., отже стан фонду на будову руского театру у Львові в руках товариства „Просьвіти“ виносить тепер 28.417 зр. 60 кр. Сума ся представить ся троха инакше, коли зважимо, що многі з поміж осіб займаючих ся збиранем складок на будову театру не надіслали ще комітетови зібраних квот. Сподївати ся належить також богато по ново-заснованім товаристві ім. Котляревского, що поклало собі задачу збільшати всїми можливими способами фонд на будову руского театру.

— **В справі убийства Панькевича,** молодого міщанина з Золочева, котрого то убийства допустив ся Лебединьский з Вороняків, нанятий до того жінкою убитого і еї родиною, рішив золочівский трибунал перервати і відложити розправу. Именно показало ся, що співвинним в убийстві є також тесть убитого Панькевича, вій Солтовский з Вороняків, чоловік дуже заможний.

— **Постійна комисия 30 міст** відбула еногди засїдане в Перемишли і рішила скликати загальне віче міст в перших днях соймових нарад. Вибрано

зовсім так небезпечна, як то загально думають. Ми не маємо нїколи нїякої пригоди, бо судно єсть так безпечне як лиш можна собі подумати. Ми підчас цїлої подорожи були все під водою, а то длятого, що верх води була буря. Правда, що ми стратили одно крило від шруби, але то лучає ся иноді і кождому иншому пароходови“.

Коли „Арґонаут“ пливе попід воду, то з води вистає довга зелїзна рура, котрою входить воздух до середини судна; коли-ж оно спускає ся на дно, то розуміє ся, що руру треба відоймити. Коли хто хоче війти до середини судна, то мусить спустити ся по драбинцї довгій на 15 стіп круглою рурою, а тогди увійде до великого зелїзного цилїндра, що служить за комнату для інжинїрів і єсть заразом сальоном і комнатою для всїх на суднї. Попід стїни стоять вибивані лавки, а всюди стоять прилади до морскої плавби і всїлякі инші інструменти, як н. пр. прилад до міреня воздуха і т. п. Коли судно має іти під воду або спускати ся на дно, то в комори зроблені на самім сподї судна напускає ся води і судно тогди іде на стілько під воду на скілько потреба або таки й зовсім спадає на дно. Коли же треба судно видобути з води, то із згаданих комір треба воду випомпувати помпою.

— А коли би помпи попсовали ся? — спитано п. Ґольта. — Нїчого не вадить — відповів він — суть на то ще инші способи, щоби дістати ся зпід води. Можемо н. пр. викинути баляст, котрого маємо цїлими тонами на суднї. Видите отсе колесо? Пів обороту досить, а відпаде фальшивий хребет судна, котрий важить 5000 фунтів. Скоро би він відпав, то судно без ужитя машинериї гнало би як корок з під води на верх.

— А як же ви живете ся там під водою? Та же то не конче здорово живити ся заєдно студеними стравами?

— Куди Ви взяли ся! — відповів на то Ґольт. — Маємо працї ґазолїнову піч, на котрій варимо. Диму і пари позбуваємо ся в той спосіб, що випускаємо їх вентилями. На днї моря обідаємо так само знаменито як і верх води. Коли хочете перейти ся, то берете на себе нуркове одїне та ідете на прохід на днї моря. Коли-ж хочете мати красний вид, то потребуєте лиш отворити кляпу на днї судна — але перед тим треба зреґулювати тиснене воздуха — а маєте найкрасший вид на дно моря.

Як з повисшого видко „Арґонаут“ єсть судном, котре своєю конструкциєю і своєю практичностию перевисшає всї дотеперішні того рода судна. Поки що єсть „Арґонаут“ ще лиш так зроблений, щоби показати наглядно практичність єго конструкциї. До двиганя більших тягарів з дна моря він неспосібний, бо заслабий. Також не знайшов він ще великих скарбів на днї моря. В надолистї мав він спустити ся на дно моря в тім місци, де в 1854 р. затонув корабель „Ню-Ера“, що віз великі суми, але про сю єго пробу якось доси не було чувати.

На сїм кінчимо погляд на теперішний стан винаходу підводних суден, а звертаємо ся до иншого підводного средства комунїкацийного, котре в теперішних часах грає велику ролю, бо сполучає з собою части землї розмежені широкими океанами.

* * *

Що значить телеґраф — се чей звістно загально, він то побіч зелїзниць і пароходів сполучив людий з цїлого сьвіта найбільше з собою. Отже не диво, що незадовго по винайденю телеґрафу знамениті анґлїйскі і американьскі електротехнїки впали на ту гадку, чи не далось би телеґрафом сполучити Анґлїю і Францию. З тою гадкою носили ся передовсїм Вітстон (Wheatstone) і Морзе. Але як би то сполучити? Очевидно не інакше лиш треба би пустити дріт телеґрафічний попід море. Всї їх проби не удавали ся, головно длятого, що вода проводить добре електрику. Тимчасом удало ся було нїмецкому електротехнїкови, Вернерови Сіменсови придумати такий спосіб, котрим би можна відокремити дріт, що проводить електрику від води. Він облїпив дріт ґутаперхою і в той спосіб удало ся єму в 1848 сполучити положені за єго радою підводні міни для обезпеки порту в Кіль підводним дротом з електричною батериєю на березї. В рік опісля поклав він був перший підводний телеґраф почерез Рен. За єго приміром пішли відтак і другі електротехнїки і остаточно удало ся з часом покласти цїлу сїть підморских телеґрафічних проводів або т. зв. каблїв. Позаяк закладане підморских телеґрафів єсть одною з найбільших штук електротехнїки і грає нинї в суспільнім житю народів велику і дуже важну ролю, то хочемо о тім поговорити тут трохи основнїйше.

Підводні або підземні проводи телеґрафічні називаємо звичайно з нїмецка „каблями“. Слово „кабель“ означає первістно грубу корабельну линву сплетену звичайно з трох тонших. Корабельний кабель буває звичайно на 15 центиметрів грубий. А що підводні або підземні проводи роблять ся в подібний спосіб з дротів, то і їх названо каблями. Кождий кабель телеґрафічний складає ся з трох частий: з проводу, відокремленя і верхної ослони. До

трех реферевтів: дра Дворского, Бехоньского і дра Яля і ухвалено дневний порядок віча. На вічу прийдуть під наради між иншими ось такі справи: побільшене числа послів з міст, зміни законів шкільного, дорогового і промислового, оподаткована пропінациї, підвишка податку від спірітусу і регулямін для міскої полициї.

— В приступі божевільства. З Градця доносять, що жінка майора оборони краєвої Альфреда Шенека стрілила оногди в приступі божевільства два рази до мужа з револьвера. Майор ранений в голову і в руку. Єго жінку відвезено до заведеня для божевільних.

— Пожар готелю. Страшні подробиці наспіли про пожар готелю Baldwin в Сан Франціско. Пожар вибух дня 23-го падолиста о 3-ій годині рано. Прохожі побачили дим і полумінь, що добувала ся зі всіх пивниць готелю, найстаршого і найбогатшого на цілім побережу Великого океану. В готели спало тоді 320 гостий, численна служба і богато осіб з сусідного театру. Заким їх побуджено, згоріла сходова клітка і за хвилю цілий шестиповерховий будинок став в огни. Всі схоронили ся на найвисший поверх і почали спасати ся через ратункові галериї і вікна. Ледви половина осіб дістала ся на улицю, огонь обняв вже галерию, нижші сходи внішні і ширив ся так, що в многих місцях не можна було навіть приставити ратункових драбин. Страшно було дивити ся на людий, що стояли на пятім і шестім поверсі і з розпукою кликали о поміч. Всякі можливі заходи огневої сторожі були безуспішні. Сам властитель готелю Baldwin дав докази надзвичайної відваги і посьвячення. Сім разів кидав ся він в полумінь і виносив з неї за кождим разом уратовану женщину, а коли осьмий раз скочив в огонь, вже не повернув. Один міліонер, на імя Гвайт, уратував також пять осіб, а коли хотів виратувати шесту, поховзнула ся єму нещасливо рука, котрою вчепив ся був рами вікна і упавши з висоти 60 стіп на землю, погиб на місци. Один старий вже пан, не могучи виратувати своєї доньки, застрілив ся з револьвера в присутности соток осіб. Доси не стверджено ще докладно числа жертв.

— Огні. З Хирова пишуть: Дня 27 с. м. о 10 годині в ночи, достигло село Посаду хирівску велике нещастє: 30 хат з будинками економічними, з котрих лишень 4 було асекурованих, упало жертвою пожару. Ратунок при надзвичайнім вітрі був неможливий. Не обійшло ся і без жертв людских: 24-літна дівчина і 5-літний хлопець знайшли смерть в огни, а четверо людий, небезпечно попарених, відставлено до шпитаря в Перемишли. З худоби згоріло в огни десять штук, а много єсть попареної. Для ратованя наглo зубожілих погорільців завязав ся комітет ратунковий під проводом Впр. о. Георгія Гладиловича в Хирові, на руки котрого упрашає ся милостиві датки по можности надсилати. — В Дідилові (коло Буска) вибух з вівтірка на середу огонь о годині 2$\frac{1}{2}$ по півночи, і 13 господарств враз зі стодолами і стиртами збіжа зрівнав з землею; виратувати не дало ся нічо. Причина огню невідома; шкода виносить до 15 тисяч. Самі найбогатші господарі зістали ся без кусника хліба, без зерна збіжа, клаптика сіна, без снопка соломи. У декотрих згоріло до 80 кіп сегорічного збіжа а до 80 кірців вимолоченого, крім того много двохлітного і 50 фір дров рубаних. На місце пожару прибули сикавки з сусідних сіл, одна з Підлісок, котру місцевий учитель сам своїми кіньми приставив, і по части огонь зльокалізовано, однак по причині, що забракло води в кирницях, не дало ся уратувати. Що огонь не обняв цілого села, бо хати дуже густо будовані, і що не перекинув ся на другий бік улиці, то заслуга о. сотрудника М. Кинаша, котрий прибувши вчасне на місце катастрофи, енерґічні дав зарядженя і не допустив до більшого нещастя.

Господарство, промисл і торговля.

— Ц. к. Дирекция зелізниць державних оповіщує: Додаток XI. до тарифи особової для зелізниць льокальних. З днем отвореня руху на зелізници льокальній Гштадт-Ібсіц (зелізниця долини Ібсу) взглядно з днем 1 січня 1899 увійде в житє додаток XI. до обовязуючих від 1 січня 1897 тариф для перевозу осіб і пакунків подорожних на зелізницях льокальних, позістаючих в заряді державнім (з виїмкою зелізниць льокальних в Галичині і на Буковині), до котрих не приміняє ся тарифи льокальної в дні 1 січня 1898. Ціна 10 сотиків.

Дотеперішню назву перестанку „Улерсдорф" лежачого при шляху Цвітав-Скуч змінено з днем 1 грудня с. р. на „Баумґартен-Улерсдорф".

Західно-німецкий-австро-угорский звязок зелізничий. Тарифа часть II. зшиток 1 і 2 і додаток до зшитків 1 і 2. З днем 1 грудня 1898 входить в житє додаток ч. 19, 18 і 8.

Курс львівский.

Дня 30 падолиста 1898.	пла-тять	жа-дають
I. Акциї за штуку	зр. кр.	зр. кр.
Банку гіпот. гал. по 200 зр. . . .	373·—	383·—
Банку кред. гал. по 200 зр. . .	200·—	210·—
Зеліз. Львів-Чернів.-Яси	291·50	295·—
Акциі гарбарні Ряшів	205·—	212·—
Акциї фабр. Липиньского в Сяноку.	260·—	265·—
II. Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. 4% корон	96.50	97·20
Ванку гіпот. 5% преміов.	110·—	110·70
Банку гіпот. $4\frac{1}{2}$%	100·00	100·70
$4\frac{2}{2}$% листи застав. Банку краєв.	100.80	101·50
4% листи застав. Банку краєв. .	98·—	98·70
Листи застав. Тов. кред. 4% . .	97·30	98·00
„ „ 4% льос. в 41 літ.	97·30	98·00
„ „ 4% льос. в 56 літ.	94·20	95·60
III. Облїґи за 100 зр.		
Пропінацийні гал.	97·50	98·20
Облїґи ком. Банку кр. 5% II ем.	102·50	—·—
„ „ „ „ $4\frac{1}{2}$%	100·50	101·20
Зеліз. льокаль. „ 4% по 200 кор.	97·50	98·20
Позичка краєв. з 1873 по 6%	104·—	—·—
„ „ 4% по 200 кор.	96·70	97·50
„ м. Львова 4% по 200 кор.	94·50	95·20
IV. Льоси.		
Міста Кракова	27·50	28·50
Міста Станиславова	51·—	—·—
Австр. червон. хреста (Курс віденьский)	19·50	20·00
Угорскі черв. хреста (Курс віденьский)	10·50	11·—
Італ. черв. хреста (Курс віденьский)	11·—	12·—
Архікн. Рудольфа (Курс віденьский)	25·50	26·50
Базиліка (Курс віденьский)	6·50	7·—
Joszif (Курс віденьский)	3·70	4·40
Сербскі табакові (Курс віденьский)	4·25	5·25
V. Монети.		
Дукат цїсарский	5·65	5·75
Рубель паперовий	1·27	1·28
100 марок німецких	58·80	59·20
Доляр америк.	2·40	2·50

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 8 грудня. Fremdenblatt доносить, що правительство предложить палаті внесене що-до провізориї угодової аж до кінця червня 1899, котре буде містити в собі також предложеня що до закона квотового.

Відень 8 грудня. В справі інтерпеляциї пос. Рутовского, поставленої на засіданю комісиї угодової що-до приключки в Байруті, доносять зі сторони добре поінформованої, що консуль місцевий єсть консулем фаховим, а не купецким, а яко такий обовязаний репрезентувати виключно лиш інтерес фірм німецких, і не підпадає зовсім під компетенцию німецкої дипльоматиї.

Будапешт 8 грудня. Вчера вечером розійшла ся в касині народнім чутка, що бар. Банфі но вчерашній раді міністрів подав ся до димісиї. Однакож вість та показала ся пізнійше видумкою.

Будапешт 8 грудня. Вчера явили ся многі посли всїляких партий у президента Сіляґіого і просили єго, щоби він взяв свою димісию назад. Сіляґі відповів, що бесїда Апоньіого в парляменті зробила на нім так добре враженє, що він ще надумає ся, чи не взяти би димісиї назад.

Париж 8 грудня. Eclair доносить, що трибунал касацийний признав оправданим жадане Пікарта, щоби процес єго перед судом войсковим відрочити.

Берлин 8 грудня. Berl. Lokal-Anzeig. доносить, що анґлїйский посол Монсон в Парижи виголосив свою бесїду з припорученя анґлїйского правительства (Гляди: „Вісти політичні").

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

проводу уживає ся як найліпших мідянних дротів. Кождий такий дріт обліплює ся добре ґутаперхою. Кавчук відокремлює ліпше, але в воді не держить так добре, а ґутаперха знов на воздуси і в теплї також борзо кришить ся. В однім каблю буває звичайно 7 проводів, один в середині а шість по боках. На кождий такий провід приходять три або й чотири верстви ґутаперхи. Щоби же тота ґутаперха ліпше імила ся дротів, а відтак одна верства ліпше зліпила ся з другою, намащує ся як самі дроти підчас обліплюваня їх на машині так і поодинокі верстви ґутаперхи мішаниною з ґутаперхи, догтю і живиці або т. зв. чаттертон-компаунд (Chatterton-Compound). Кождий провід складає ся знов з трох до сім тоненьких дротів (трошки грубших як на пів міліметра), котрі скручує ся на машині разом в один дріт, званий описля проводом. В декотрих каблях складають ся проводи навіть з 12 дротів, а то длятого, щоби коли такий дріт де прірве ся, не весь зараз розірвав ся і щоби не настала перерва в телеґрафі. Чим грубші суть проводи, тим грубшою мусить бути і відокремляюча їх верства. Кождий відокремлений в каблю провід називає ся жилою. Дуже важна єсть річ, щоби кожду таку жилу добре сполучити, злютувати з другою і тим способом продовжити цілий кабель. Як то робить ся — годі тут розповідати; досить буде лиш сказати, що готові, відокремлені дроти складає ся побіч себе і лиш трохи скручує ся, відтак всї разом обвиває ся доокола мотузєм з манїльскої пряжі (волокно з листя банани), намащеним тером. На одну верству того мотузя приходить друга, навивана в противний бік, як перша. В той спосіб робить ся досить груба линва, на котру кладе ся для еї ліпшого забезпеченя доокола зелізні дроти а ті обвиває ся знову джутою і обліплює ся асфальтом. Се все разом називає ся ослоною. Там, де море єсть мілке і близько берегів, роблять кабель значно грубшим і дають ще зверха поцинковане зелїзо, щоби кабель коли ним вода кидає, не так легко протирав ся і не нищив ся. В подібний спосіб роблять ся і підземні каблї, лиш що їх в тих місцях, де они мусять іти попід ріку, вкладають в зелїзні рури.

Отже коли так Сіменс придумав спосіб відокремлюваня дротів, дістав Джон Брет в 1850 р. позволене положити кабель межи Анґлїєю і Франциєю, від Довер до Кале. Дня 23 серпня виїхав корабель „Ґоліят" з Довер з каблем лиш відокремленим ґутаперхою але без верхної ослони. Вечером того дня був він вже в Кале і кабель був положений. Підчас кладеня можна було через цїлий час розмавляти телеґрафічно з послїдною стациєю. Але вже в короткім часї по положеню перестав кабель передавати знаки. Незадовго по тім показало ся, що за причина була тому. Коло пригірка Ґрісне ловив якийсь корабельник рибу і запустивши сїть глубоко зачепив об кабель та витягнув єго. Єму здавало ся, що він витягнув з моря якусь таку дивну морску траву, котра в середині була наповнена золотом, і відтяв кусень кабля. Показало ся тогди, як то зле запускати кабель без ослони. Брет казав тогди зробити новий кабель але вже з ослоною і поклав єго другий раз дня 25 вересня 1851 р. Той кабель єсть ще до нинї в тім самім місци і функционує зовсїм добре.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).